

1

Er is één spiegel in mijn huis. Hij hangt boven, achter een schuifpaneel op de overloop. Van onze factie mag ik om de drie maanden op de tweede dag van de maand voor die spiegel gaan zitten, de dag waarop mijn moeder mijn haar knipt.

Ik zit op een kruk en mijn moeder staat achter me met een schaar om mijn haar bij te knippen. De plukken vallen in een matblonde cirkel op de grond.

Als ze klaar is strijkt ze mijn haar uit mijn gezicht en draait het in een knotje. Ik zie hoe kalm ze eruitziet en hoe geconcentreerd ze te werk gaat. Ze beheerst de kunst om ergens helemaal in op te gaan heel goed. Dat kan ik van mezelf niet zeggen.

Ik werp een stiekeme blik op mijn spiegelbeeld als ze even niet oplet – niet uit ijdelheid, maar omdat ik nieuwsgierig ben. Je uiterlijk kan in drie maanden behoorlijk veranderen.

In de spiegel zie ik een smal gezicht, grote, ronde ogen en een lange dunne neus – ik zie er nog steeds uit als een klein meisje, hoewel ik ergens in de afgelopen maanden zestien ben geworden. In de andere facties worden verjaardagen wel gevierd, maar in de onze niet. Dat zou genotzuchtig zijn.

‘Zo,’ zegt mijn moeder terwijl ze de knot vastspeldt. Haar ogen betrappen de mijne in de spiegel. Het is te laat om weg te kijken, maar in plaats van me te berispen glimlacht ze naar ons spiegelbeeld. Ik frons mijn wenkbrauwen een beetje. Waarom geeft ze me geen standje omdat ik naar mezelf staar?

‘Dus vandaag gaat het gebeuren,’ zegt ze.

‘Ja,’ antwoord ik.

‘Ben je zenuwachtig?’

Ik kijk mezelf even aan. Vandaag is de dag van de persoonlijkheidstest die zal uitwijzen bij welke van de vijf facties ik het best pas. En morgen, tijdens de kiesceremonie, zal ik een besluit nemen over een factie. Ik zal een besluit nemen over de rest van mijn leven, of ik bij mijn familie blijf of hen in de steek laat.

‘Nee,’ zeg ik. ‘De test hoeft onze keuze niet te beïnvloeden.’

‘Dat is zo.’ Ze glimlacht. ‘Kom, we gaan ontbijten.’

‘Dank je wel. Voor mijn haar.’

Ze geeft me een kus op mijn wang en schuift het paneel weer voor de spiegel. Volgens mij zou mijn moeder in een andere wereld heel mooi kunnen zijn. Haar lichaam is dun onder haar grijze gewaad. Ze heeft hoge jukbeenderen en lange wimpers, en als ze ’s avonds haar haar losmaakt valt het golvend over haar schouders. Maar in Zelfverloochening moet ze die schoonheid verbergen.

We lopen samen naar de keuken. Op dit soort ochtenden, als mijn broer het ontbijt klaarmaakt, mijn vaders hand even over mijn haar streelt terwijl hij de krant leest en mijn moeder neuriënd de tafel leegruimt, op dit soort ochtenden voel ik me het meest schuldig dat ik hier weg wil.

De bus stinkt naar uitlaatgassen. Elke keer dat hij over een oneffen stuk weg rijdt, word ik alle kanten op geslingerd, ook al grijp ik de stoel beet om te blijven zitten.

Mijn oudere broer Caleb staat in het gangpad en houdt zich vast aan een stang boven zijn hoofd. We lijken niet op elkaar. Hij heeft het donkere haar en de haakneus van mijn vader en de groene ogen en kuiltjes in de wangen van mijn moeder. Toen hij jonger was leek het een wat vreemde verzameling gelaatstrekken, maar nu past het bij hem. Als hij niet bij Zelfverloochening hoorde, weet ik zeker dat de meisjes op school naar hem zouden kijken.

Hij heeft ook mijn moeders aanleg voor onzelfzuchtigheid geërfd. Hij

heeft net zonder enige aarzeling zijn zitplaats aan een norse man uit Oprechtheid aangeboden.

De man uit Oprechtheid draagt een zwart pak met een witte das – de standaardkleding van de Oprechten. Hun factie heeft eerlijkheid hoog in het vaandel staan en ziet de waarheid als zwart-wit, dus dat dragen ze ook.

De gebouwen staan steeds dichterbij elkaar en de wegen worden beter als we het stadscentrum naderen. Het gebouw dat ooit de Sears Tower heette – wij noemen het de Naaf – doemt op uit de mist, een zwarte zuil in de skyline. De bus rijdt onder de treinrails door, die door de lucht lopen. Ik heb nog nooit in een trein gezeten, hoewel ze altijd en overal rijden. Alleen de Onverschrokkenen nemen de trein.

Vijf jaar geleden hebben bouwvakkers uit Zelfverloochening vrijwillig een aantal wegen opnieuw bestraat. Ze zijn in het midden van de stad begonnen en vandaaruit naar de buitenwijken gegaan, tot het materiaal op was. De straten in mijn buurt zitten nog steeds vol scheuren en dichtgegooide kuilen, en het is gevaarlijk om erover te rijden. Maar wij hebben toch geen auto.

Calebs blik blijft kalm terwijl de bus hotsend en botsend verder rijdt. De mouw van zijn grijze mantel zakt omlaag als hij een paal vastpakt om niet te vallen. Ik zie aan zijn constant heen en weer schietende ogen dat hij naar de mensen om ons heen kijkt, omdat hij ernaar streeft alleen hen te zien en zichzelf te vergeten. Oprechtheid vindt eerlijkheid de belangrijkste eigenschap, maar voor onze factie, Zelfverloochening, is dat onzelfzuchtigheid.

De bus stopt voor de school en ik sta op en wil voor de man uit Oprechtheid langs schieten. Ik grijp Calebs arm als ik over de voeten van de man struikel. Mijn broekspijpen zijn te lang en ik ben nooit erg gracieus geweest.

Het schoolgebouw van het hoogste niveau is de oudste van de drie scholen in de stad: laagste niveau, middenniveau en hoogste niveau. Net als de gebouwen eromheen is het gemaakt van glas en staal. Ervoor staat een groot metalen kunstwerk waar de Onverschrokkenen na schooltijd op klimmen terwijl ze elkaar uitdagen om steeds hoger te gaan. Vorig jaar

was ik erbij toen iemand viel en haar been brak. Ik was degene die wegrende om de schoolzuster te halen.

‘Persoonlijkheidstest vandaag,’ zeg ik. Caleb is nog geen jaar ouder dan ik, dus we zitten in hetzelfde schooljaar.

Hij knikt terwijl we naar binnen lopen. Mijn spieren zijn meteen gespannen als we de deur door zijn. Er hangt een hongerige sfeer, alsof elke zestienjarige nog zoveel mogelijk van zijn laatste dag probeert te verslinden. De kans is groot dat we na de kiesceremonie niet meer door deze gangen zullen lopen – als we eenmaal gekozen hebben, moeten onze nieuwe facties ervoor zorgen dat we onze opleiding voltooien.

We hebben halve uren vandaag, zodat we alle lessen gehad hebben vóór de persoonlijkheidstest, die na de middagpauze zal worden afgenomen. Mijn hartslag is nu al verhoogd.

‘Maak je je helemaal geen zorgen over je uitkomst?’ vraag ik aan Caleb.

We blijven staan bij de splitsing in de gang waar hij de ene kant op zal gaan, naar hogere wiskunde, en ik de andere, naar factiegeschiedenis.

Hij trekt een wenkbrauw naar me op. ‘Jij?’

Ik zou kunnen zeggen dat ik me al weken zorgen maak over de uitkomst van mijn persoonlijkheidstest – Zelfverloochening, Oprechtheid, Eruditie, Vriendschap of Onverschrokkenheid?

In plaats daarvan glimlach ik alleen en zeg: ‘Niet echt.’

Hij glimlacht terug. ‘Nou... Fijne dag dan maar.’

Ik loop naar factiegeschiedenis en kauw op mijn onderlip. Hij heeft mijn vraag niet beantwoord.

De gangen zijn smal, hoewel het licht dat door de ramen valt een illusie van ruimte creëert. Dit is een van de weinige plekken waar de facties op onze leeftijd elkaar tegenkomen. Vandaag gaat er een nieuw soort energie door de massa, een laatstedagkoorts.

Een meisje met lange krullen schreeuwt ‘Hé!’ naast mijn oor en zwaait naar een vriendin in de verte. De mouw van een jas slaat tegen mijn wang. Dan krijg ik een duw van een Erudiete jongen in een blauwe trui. Ik verlies mijn evenwicht en val hard op de grond.

‘Opzij, stijve Hark,’ snauwt hij terwijl hij verder loopt door de gang.

Mijn wangen gloeien. Ik sta op en klop het stof van mijn kleren. Een

paar mensen zijn blijven staan toen ik viel, maar niemand heeft zijn hulp aangeboden. Hun ogen volgen me naar de zijkant van de gang. Dit soort dingen overkomt mij en anderen uit mijn factie nu al een paar maanden: Eruditie brengt vijandige rapporten uit over Zelfverloochening, en dat beïnvloedt ook de manier waarop we op school met elkaar omgaan. Het is de bedoeling dat de grijze kleren, de onopvallende haardracht en de bescheiden houding van mijn factie het me gemakkelijker maken om niet aan mezelf te denken, en dat het voor anderen ook gemakkelijker wordt om niet aan mij te denken. Maar nu maken die dingen me tot een gemakkelijk doelwit.

Bij een raam in de E-vleugel blijf ik staan en wacht tot de Onverschrokkenen aankomen. Dat doe ik elke ochtend. Om 7 uur 25 precies bewijzen de Onverschrokkenen hoe dapper ze zijn door uit een rijdende trein te springen.

Mijn vader noemt de Onverschrokkenen ‘duvels’. Ze hebben piercings en tatoeages en dragen zwarte kleren. Hun voornaamste taak is het hek bewaken dat om de stad heen staat. Waartegen weet ik niet.

Ik zou het maar rare lui moeten vinden. Ik zou me moeten afvragen wat moed – de deugd die ze het meest waarderen – te maken heeft met een ijzeren ring door je neus. Maar in plaats daarvan kan ik mijn ogen niet van hen afhouden, waar ze ook zijn.

Het treinfluitje snerpt; het geluid vibreert in mijn borstkas. De lamp op de voorkant van de trein gaat aan en uit terwijl de trein gierend over het ijzeren spoor langs de school dendert. En als de laatste wagons voorbijkomen, werpt een enorme groep jongens en meisjes zich en masse uit de voortrazende coupés. Sommigen vallen en rollen door, anderen struikelen een paar stappen voor ze hun evenwicht hervinden. Een van de jongens slaat lachend zijn armen om de schouders van een meisje.

Het is een stomme gewoonte om naar hen te kijken. Ik keer me af van het raam en baan me door de menigte een weg naar het geschiedenislokaal.

2

Na de middagpauze is het tijd voor de test. We zitten aan de lange tafels in de kantine en de testleiders roepen tien mensen per keer op, één voor elk testlokaal. Ik zit naast Caleb en tegenover ons zit ons buurmeisje Susan.

De vader van Susan reist voor zijn baan door de hele stad, dus hij heeft een auto en brengt haar elke dag naar school en weer naar huis. Hij heeft gevraagd of we willen meerijden, maar zoals Caleb zegt gaan wij liever wat later van huis en willen we hem niet tot last zijn.

Natuurlijk niet.

De testleiders zijn voornamelijk vrijwilligers uit Zelfverloochening, maar in een van de testruimtes zit iemand uit Eruditie en er is ook een Onverschrokken bij. Zij testen de mensen uit Zelfverloochening, want in de regels staat dat we niet door iemand uit onze eigen factie getest mogen worden. In de regels staat ook dat we ons op geen enkele wijze op de test mogen voorbereiden, dus ik heb geen idee wat ik moet verwachten.

Mijn blik dwaalt van Susan naar de tafels van de Onverschrokkenen aan de andere kant van de kantine. Ze lachen, schreeuwen en kaarten. Aan een andere rij tafels zitten de Erudieten boven boeken en kranten te kletsen, altijd op zoek naar kennis.

Een groepje Vriendschapsmeisjes in geel en rood zit in een kring op de grond en doet een handklapspelletje op een of ander rijmpje. Om de paar minuten hoor ik ze schateren als iemand eruit ligt en in het midden van de kring moet gaan zitten. Aan de tafel naast hen maken jongens uit

Oprechtheid grote handgebaren. Ze lijken ergens over te discussiëren, maar het is kennelijk niet erg serieus, want sommigen glimlachen er nog bij.

Aan de Zelfverloocheningstafel wachten we stilletjes af. Factiegebruiken schrijven ook voor hoe we ons op rustmomenten moeten gedragen, en gaan boven persoonlijke voorkeuren. Ik betwijfel of alle Erudieten de hele tijd willen studeren, of dat iedereen in Oprechtheid van een geanimeerd debat houdt, maar zij mogen net zomin aan de normen van hun factie tornen als ik.

Calebs naam wordt genoemd bij de volgende groep. Vol zelfvertrouwen loopt hij naar de deur. Ik hoef hem geen succes te wensen of op het hart te drukken dat hij niet zenuwachtig hoeft te zijn. Hij weet waar hij thuishoort, en voor zover ik weet heeft hij dat altijd geweten ook. Mijn vroegste herinnering aan hem is van toen we vier waren. Hij gaf me een standje omdat ik mijn springtouw niet wilde uitlenen aan een meisje in de speeltuin dat niets had om mee te spelen. Hij leest me niet vaak meer de les, maar ik zie zijn afkeurende blik zo voor me.

Ik heb geprobeerd om uit te leggen dat ik nu eenmaal anders reageer dan hij – het was niet eens bij me opgekomen om mijn plek in de bus af te staan aan de man uit Oprechtheid – maar hij begrijpt het niet. ‘Je moet je gewoon gedragen zoals het hoort,’ zegt hij altijd. Zo gemakkelijk is het voor hem. Zo gemakkelijk zou het voor mij ook moeten zijn.

Ik voel een steek in mijn maag. Ik doe mijn ogen dicht en hou ze gesloten tot er tien minuten verstreken zijn en Caleb weer komt zitten.

Hij ziet lijkbleek. Hij duwt zijn handpalmen langs zijn benen zoals ik ook altijd doe als ik het zweet eraf wil vegen, en als ze weer omhoog komen zie ik dat zijn vingers trillen. Ik doe mijn mond open om hem iets te vragen, maar er komen geen woorden uit. Ik mag hem niet naar zijn uitslag vragen, en hij mag het niet tegen me zeggen.

Een Zelfverloocheningsvrijwilliger noemt de volgende reeks namen op. Twee uit Onverschrokkenheid, twee uit Eruditie, twee uit Vriendschap, twee uit Oprechtheid, en dan: ‘Uit Zelfverloochening: Susan Black en Beatrice Prior.’

Ik sta op omdat dat van me verwacht wordt, maar als het aan mij lag

zou ik de rest van de middag blijven zitten. Ik heb het gevoel dat er een luchtbel in mijn borst zit die steeds groter wordt en me van binnenuit dreigt op te blazen. Ik loop achter Susan aan naar de uitgang. De mensen die we onderweg passeren kunnen ons waarschijnlijk niet eens uit elkaar houden. We hebben dezelfde kleren aan en dragen ons haar op dezelfde manier. Het enige verschil is dat Susan misschien niet het gevoel heeft dat ze moet overgeven, en voor zover ik kan zien trillen haar handen ook niet zo hevig dat ze de zoom van haar blouse moet vastgrijpen om ze stil te houden.

Buiten de kantine ligt een rij van tien kamers. Ze worden alleen gebruikt voor de persoonlijkheidstesten, dus ik ben er nog nooit binnen geweest. In tegenstelling tot de andere lokalen op school worden ze niet door glazen maar door spiegelwanden van elkaar gescheiden. Ik zie mezelf terwijl ik bleek en doodsbang naar een van de deuren loop. Susan grijnst me nerveus toe en loopt naar kamer 5, en ik ga kamer 6 in, waar een Onverschrokken vrouw op me zit te wachten.

Ze ziet er minder heftig uit dan de jonge Onverschrokkenen hier op school. Ze heeft kleine, donkere, bijna hoekige ogen, en draagt een zwart jasje, als van een mannenpak, en een spijkerbroek. Pas als ze zich omdraait om de deur dicht te doen, zie ik de tatoeage achter in haar nek: een zwart-witte havik met een rood oog. Als ik niet het gevoel zou hebben dat mijn hart naar mijn keel was verhuisd, had ik aan haar gevraagd waar hij voor staat. Hij moet érgens voor staan.

De muren van de kamer zijn bedekt met spiegels. Ik zie mezelf van alle kanten: de grijze stof die de ronding van mijn rug verhult, mijn lange hals, mijn handen met de knobbelknokkels, rood van de zenuwen. Het plafond straalt een wit licht uit. Midden in de kamer staat een stoel met achterovergeklapte rugleuning, zoals bij de tandarts, met een apparaat ernaast. Het geheel ziet eruit als een plek waar verschrikkelijke dingen gebeuren.

‘Maak je geen zorgen,’ zegt de vrouw. ‘Het doet geen pijn.’

Haar haar is zwart en steil, maar in het licht zie ik dat ze grijze plukken heeft.

‘Ga lekker zitten,’ zegt ze. ‘Ik ben Tori.’

Ik ga onhandig in de stoel liggen en leg mijn hoofd op de hoofdsteen. Het licht doet pijn aan mijn ogen. Tori gaat in de weer met het apparaat rechts van me. Ik probeer me op haar te concentreren en niet op de draden die ze vasthoudt.

‘Waarom een havik?’ stoot ik uit als ze een elektrode op mijn voorhoofd plakt.

‘Ik heb nog nooit een nieuwsgierige Zelfverloochenaar meegemaakt,’ zegt ze met opgetrokken wenkbrauwen.

Ik ril en krijg kippenvel op mijn armen. Mijn nieuwsgierigheid is een vergissing, in strijd met de normen en waarden van Zelfverloochening.

Zacht neuriënd duwt ze nog een elektrode tegen mijn voorhoofd en vertelt: ‘In sommige delen van de oude wereld stond de havik voor de zon. Toen ik lang geleden die tatoeage nam, had ik bedacht dat ik niet meer bang zou zijn in het donker als ik de zon altijd bij me droeg.’

Ik doe mijn best om de vervolgvraag in te slikken, maar ik kan hem niet tegenhouden. ‘Ben je bang in het donker?’

‘Ik wás bang in het donker,’ verbetert ze me. Ze plakt nu ook een elektrode op haar eigen voorhoofd en verbindt hem met een draadje. Ze haalt haar schouders op. ‘Nu herinnert hij me aan de angst die ik heb overwonnen.’

Ze gaat achter me staan. Ik knijp zo hard in de armleuning dat mijn eerst zo rode knokkels wit wegtrekken. Ze trekt kabels naar zich toe, maakt ze aan mij vast, aan haar, aan het apparaat achter haar. Dan geeft ze me een flesje met een heldere vloeistof erin.

‘Drink maar op,’ zegt ze.

‘Wat is dat?’ Mijn keel voelt dik. Ik slik moeizaam. ‘Wat gaat er gebeuren?’

‘Mag ik niet zeggen. Vertrouw me maar.’

Ik blaas de lucht uit mijn longen en giet de inhoud van het flesje in mijn mond. Mijn ogen gaan dicht.

Als ze weer opengaan is er slechts een ogenblik verstreken, maar ik ben ergens anders. Ik sta weer in de kantine, maar de lange tafels zijn leeg en door de glazen wanden zie ik dat het sneeuwt. Op de tafel voor me staan

twee manden. In de ene zit een brok kaas, in de andere een mes zo lang als mijn onderarm.

Achter me zegt een vrouwenstem: ‘Kies.’

‘Waarom?’ vraag ik.

‘Kies,’ herhaalt ze.

Ik kijk over mijn schouder, maar er is niemand. Ik draai me weer om naar de manden. ‘Wat moet ik ermee doen?’

‘Kies!’ gilt ze.

Op het moment dat ze tegen me begint te schreeuwen verdwijnt mijn angst, om plaats te maken voor koppigheid. Ik frons mijn wenkbrauwen en sla mijn armen over elkaar.

‘Dan niet,’ zegt ze.

De manden verdwijnen. Ik hoor een deur kraken en draai me om om te kijken wie het is. Ik zie geen ‘wie’ maar een ‘wat’: een paar meter verderop staat een hond met een spitse snuit. Hij zakt diep door zijn poten en sluipt naar me toe, terwijl hij zijn bovenlip optrekt en zijn blikkerende tanden laat zien. Een grom gorgelt diep in zijn keel en ik begrijp nu dat die kaas goed van pas was gekomen. Of het mes. Maar nu is het te laat.

Ik twijfel even of ik zal wegrekken, maar dan heeft de hond me zo ingehaald. En ik kan hem ook niet tegen de grond worstelen. Mijn hoofd bonkt. Ik moet een beslissing nemen. Als ik over een van de tafels kan springen om die als schild te gebruiken... Nee, ik ben te klein om over de tafels te springen, en niet sterk genoeg om er een omver te duwen.

De hond grauwet en ik voel het geluid bijna doortrillen in mijn schedel.

In mijn biologieboek staat dat honden angst kunnen ruiken door een stofje dat de klieren van mensen afscheiden als ze zich bedreigd voelen, hetzelfde stofje dat de prooi van een hond afscheidt. De geur van angst zorgt ervoor dat ze aanvallen. De hond sluipt naar me toe, zijn nagels tikken op de vloer.

Ik kan niet vluchten. Ik kan niet vechten. In plaats daarvan sta ik daar maar en ruik de stinkende adem van de hond, en probeer niet te bedenken wat hij net gegeten heeft. Er is geen wit te zien in zijn ogen, alleen een zwarte glans.

Wat weet ik nog meer over honden? Ik moet hem niet recht aankijken. Dat is een teken van agressie. Ik weet nog dat ik als kind ooit een hondje aan mijn vader vroeg om als huisdier te houden, maar nu ik naar de grond voor de poten van de hond staar, kan ik me niet meer voorstellen waarom. Hij komt steeds dichterbij en blijft grommen. Als hem aankijken een teken van agressie is, wat is dan een teken van onderdanigheid?

Ik haal snuivend maar regelmatig adem en zak door mijn knieën. Als ik ergens geen zin in heb is het wel om voor de hond op de grond te gaan liggen – met mijn gezicht voor zijn tanden – maar ik kan niets beters bedenken. Ik strek mijn benen achter me uit en leun op mijn ellebogen. De hond sluipt steeds dichterbij, tot ik zijn warme adem op mijn gezicht voel. Mijn armen trillen.

Hij blaft in mijn oor en ik klem mijn tanden op elkaar om het niet uit te gillen.

Er gaat iets ruws en nats over mijn wang. De hond houdt op met grommen en als ik mijn hoofd optil om naar hem te kijken, staat hij te hijgen. Hij heeft mijn gezicht gelikt. Ik frons mijn wenkbrauwen en ga op mijn hurken zitten. De hond zet zijn voorpoten op mijn knieën en geeft een lik over mijn kin. Ik krimp in elkaar, veeg het kwijl van mijn huid en begin te lachen.

‘Je bent helemaal niet zo’n woest beest, hè?’

Ik kom langzaam overeind om hem niet te laten schrikken, maar het lijkt een heel ander dier dan de hond die een paar seconden geleden nog tegenover me stond. Ik steek voorzichtig een hand uit, klaar om hem als het moet meteen weer terug te trekken. De hond stoot zijn kop even tegen mijn hand en ik ben opeens blij dat ik het mes niet heb gepakt.

Ik knipper met mijn ogen en dan staat er plotseling een klein meisje in een witte jurk aan de andere kant van de kamer. Ze steekt haar beide handjes uit en roept: ‘Hondje!’

Terwijl ze naar de hond toe rent doe ik mijn mond open om haar te waarschuwen, maar het is al te laat. De hond draait zich om. Hij gromt niet maar blaft, grauwt en hapt, en zijn spieren bollen op als staalkabels. Klaar voor de aanval. Ik denk niet na en spring gewoon: ik werp mijn lichaam boven op hem en sla mijn armen om zijn brede nek.

Mijn hoofd slaat tegen de grond. De hond is weg, net als het meisje. Ik ben weer alleen, in de testkamer, die nu leeg is. Ik draai langzaam rond en zie mezelf niet in de spiegels. Ik duw de deur open en loop de gang op, maar het is geen gang, het is een bus, en alle plekken zijn bezet.

Ik sta in het gangpad en houd me vast aan een paal. Vlak bij me zit een man met een opengeslagen krant voor zich. Ik kan zijn gezicht niet zien achter de krant, maar zijn handen zie ik wel. Ze zitten vol littekens, alsof hij verbrand is, en ze klemmen de krant vast alsof hij hem wil verfrommelen.

‘Ken jij deze man?’ vraagt hij. Hij tikt op de foto op de voorpagina van de krant. De kop is: **BEESTACHTIGE MOORDENAAR EINDELIJK GEPAKT!** Ik staar naar het woord ‘moordenaar’. Het is al heel lang geleden dat ik dat woord voor het laatst gelezen heb, maar als ik het alleen al zie word ik doodsbang.

Op de foto onder de kop staat een jonge man met een onopvallend gezicht en een baard. Ik heb het gevoel dat ik hem inderdaad ken, maar ik weet niet meer waarvan. En op hetzelfde moment voel ik dat het geen goed idee zou zijn om dat tegen de man te zeggen.

‘Nou?’ Ik hoor boosheid in zijn stem. ‘Ken je hem?’

Geen goed idee – een heel slecht idee zelfs. Mijn hart bonkt en ik klem mijn handen om de paal zodat ze niet kunnen beven en me verraden. Als ik zeg dat ik de man op de foto herken, zal er iets afschuwelijks met me gebeuren. Ik kán de man in de bus ervan overtuigen dat ik de moordenaar niet ken. Ik kan mijn keel schrapen en mijn schouders ophalen – maar dat zou een leugen zijn.

Ik schraap mijn keel.

‘Nou?’ herhaalt hij.

Ik haal mijn schouders op.

‘En?’

Er gaat een siddering door me heen. Het slaat nergens op dat ik bang ben, dit is gewoon een test, het is niet echt. ‘Nee,’ zeg ik achteloos. ‘Geen idee wie dat is.’

Hij staat op en dan zie ik eindelijk zijn gezicht. Hij heeft een donkere zonnebril op en zijn bovenlip krult woedend omhoog. Zijn wang is rim-

pelig van de littekens, net als zijn handen. Hij buigt zich dicht naar mijn gezicht toe. Zijn adem ruikt naar sigaretten. Niet echt, zeg ik tegen mezelf. Niet echt.

‘Je liegt,’ zegt hij. ‘Je líégt!’

‘Niet waar.’

‘Ik zie het aan je ogen.’

Ik recht mijn rug. ‘Dat kan niet.’

‘Als je hem kent,’ zegt hij zacht, ‘dan kun je me redden. Dan kun je me rédden!’

Ik knijp mijn ogen tot spleetjes. ‘Nou,’ zeg ik. Mijn kaken verstrakken. ‘Ik ken hem niet.’